

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

PÖYTÄKIRJA

10.2.2022

1/3

KAIVOSLAIN UUDISTAMISEN TYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika Torstai 10.2.2022 klo 13.00–15.00

Paikka Teams-kokous

Osallistujat Ilona Lundström, TEM (puheenjohtaja)
Johanna Korpi, YM
Taina Eckstein, VM
Pekka Suomela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Teija Kankaanpää, Kaivosteollisuus ry.
Sari Myllyoja, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Sami Koivula, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Kirsi Levä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Tiina Sanila-Aikio, Saamelaiskäräjät
Marja Anttonen, Paliskuntain yhdistys
Sini Hunter, Geologian tutkimuskeskus
Maija Mela, MMM
Sami Hämäläinen, Matkailu- ja Ravintolapalvelut Mara ry
Matti Kattainen, Luonnonsuojeluliitto
Leena Kristeri, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Paula Qvick, Lapin liitto
Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
Veli-Matti Kauppinen, SAK
Mikko Myller, TEM
Riikka Aaltonen, TEM
Tuula Manelius, TEM
Kirsi Loukiainen, TEM (sihteeri)

Heikki Savikko, Ramboll Finland Oy
Tomi Rinne, Ramboll Finland Oy
Aimo Guttorm, Lakiasiantomisto - law office Aimo Guttorm
Erkki Hollo
Tommi Kauppila, GTK
Pekka Tuomela

Asialista

1. Kokouksen avaus

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Lisätään Taina Eckstein osallistujalistalle. Hyväksyttiin pöytäkirja.

3. Valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimushankkeen ”Intressivertailu kaivoslupaprosessin osana” tulokset; Heikki Savikko ja Tomi Rinne, Ramboll Finland Oy, Erkki Hollo, Aimo Guttorm, Tommi Kauppila (GTK), Pekka Tuomela

Tomi Rinne (Ramboll Finland Oy) esitteli intressivertailuhankkeen tulokset. Intressivertailu on valmistunut ja vertaisarvioinnin tulokset saadaan helmikuun aikana. Johtopäätökset on tehty ja tutkimuskysymyksiin on vastattu. Intressivertailu on erillinen kaivoslain kokonaisuudesta, intressivertailu rajattu vain kaivoslain soveltamisalalle. Rajapintojen selvittäminen muuhun lainsäädäntöön oli rajattu pois selvitystoimeksiannosta.

Tutkimusryhmän näkemyksen mukaan intressivertailua ei tulisi sisällyttää kaivoslakiin. Selvitystyöryhmä oli johtopäätöksessään yksimielinen. Vertailu ei sisältäisi päästöjä, vesiensuojelua eikä kaivannaisjätteitä. Jos kaivoslaki sisältäisi näiden intressivertailua, se olisi päällekkäinen muiden lakien kanssa. Yleinen hyväksyttävyyys ei toteutuisi, jos se toteutetaan pelkästään kaivoslaissa. Intressivertailun elementtejä on useissa kaivostoimintaa koskevassa laissa. Kaavoitus edeltää kaivoksen lupamenettelyä jo nyt, eli intressejä on arvioitu jo kuntatasolla. Intressejä ei voi luetella lailla myöskään tyhjentävästi, harkintavallan rajat tulee huomioida.

Puheenjohtaja pyysi tässä vaiheessa työryhmän jäseniltä suosituksia intressivertailun soveltamisesta. Puheenvuoroja käytettiin kokouksessa yhteensä kahdeksan kappaletta, joissa nostettiin esiin kolme etenemisvaihtoehtoa: intressivertailun sisällyttäminen kaivoslakiin vesilain mukaisena menettelynä, intressivertailun jatkotarkastelun kirjaaminen HE:n perusteluihin sekä intressivertailun toteuttamatta jättäminen kokonaisuudessaan kaivoslain HE:ssä.

Keskustelun yhteenvedona voitiin todeta, että selvitys osoittaa intressivertailun haasteellisuuden ja siten intressivertailua ei ole perusteltua ottaa käyttöön tässä vaiheessa. Selkeästi kohdennetumpi, yksityiskohtaisempi ja tarkempi jatkotarkastelu on tarpeen, ja tämä tulisi kirjata hallituksen esityksen tarkasteluosioon. Yhteenvedo raportoidaan lisäksi asiantuntijamielipiteenä meneillään oleviin hallituspuoleiden välisiin neuvotteluihin kaivoslain HE:n sisällöstä.

4. Hallituksen esityksen valmistelun tilanne

Edellisen kokouksen jälkeen muutoksia hallituksen esitykseen ei ole tehty. Poliittiset neuvottelut ovat edelleen käynnissä, ja niistä ei ole tällä hetkellä sisällöllistä raportoitavaa. Käytyjä saamelaiskäräjäneuvotteluja pidettiin erittäin tärkeinä.

Saamelaiskäräjien kanssa on tehty yhteinen esitys selvitysvelvollisuuteen liittyen. Esityksessä kaivosluvan hakijalla olisi selvitysvelvollisuus vaikutuksista.

Saamelaiskäräjät totesi, että neuvottelujen tuloksena on saatu aikaan yksi muutos, eli selvitysvelvollisuus. Lisäksi saamelaiskäräjäneuvottelujen kulku olisi todettava, ennen kuin hallituksen esitys annetaan eteenpäin.

Paliskuntain yhdistys on toimittanut joulukuussa TEM:lle kirjalliset huomionsa lakiesitykseen. Paliskuntain yhdistyksen kannat on toimitettu myös poliittisiin neuvotteluihin.

5. Kaivosasetuksen valmistelu

Asiakohdan käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

6. Muut asiat

Saamelaiskäräjät käytti puheenvuoron ja ilmoitti tyytymättömyyttään kaivoslainsäädäntöön. Kaivoslain uudistuksessa saamelaisten huolta luonnosta, omista maista ja vesistä ei ole otettu vakavasti. Saamelaiset ovat valittaneet YK:n TTS-komitealle Lätäsenon malminetsintäluvasta, joka on myönnetty vuonna 2015 GTK:lle. TSS-komitea on hyväksynyt turvaamistoimenpiteen, ja alueelle on annettu malminetsintäkielto valituksen käsittelyn ajaksi. Tämän lisäksi joukko saamelaislapsia on valittanut Lätäs 1 –malminetsintäluvasta YK:n lasten oikeuksien komitealle. Komitea on hyväksynyt valituksen tammikuussa 2022 ja pyytänyt Suomelta pikaista vastausta asiassa.

Taina Eckstein (VM) totesi, että kaivosveroa valmisteleva työryhmä on aloittanut työskentelynsä. Työryhmän tehtävänä on arvioida erilaisia kaivosveromalleja. Tavoiteltu verotuotto on 25 Meur/vuosi. Työryhmä laatii selvityksen eri verotusvaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta. Toimikausi päättyy toukokuun lopussa, ja tuolloin työryhmän esityksestä järjestetään julkinen lausuntokierros. Vastuuministerinä on valtiovarainministeriö (vero-osasto, elinkeinoverotus).

Todettiin 17.12.2021 annettu työryhmän toimikauden jatkopäätös.

Todettiin työryhmän kokoonpanon muutokset.

Sovittiin, että työryhmän seuraava kokous pidetään lausuntokierroksen jälkeen. Ajankohdasta lähetetään kysely työryhmän jäsenille.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.03.